

בס"ד. ש"פ צו, שבת הגדול, ח' ניסן (מאמר א), ה'תשכ"ד

(הנחה בלתי מוגה)

זאת! תורת העולה היא העולה על מוקדה וגו'.² ומדייק כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע בעל ההילולא (דב' ניסן)³, דצריך להבין אומרו זאת תורת העולה, הרי תורת העולה נתבארה כבר בפרשת ויקרא, ובפרשה זו נאמרו רק כמה פרטים בדיני העולה, וכמו ללמד על הקטר חלבים ואברים שיהא כשר כל הלילה.⁴ גם צריך להבין מ"ש היא העולה, בה"א הידיעה, דמשמע העולה הידועה. ויש לקשר ב' הדיוקים, דהפירוש הפשוט במש"נ היא העולה בה"א הידיעה, הוא, העולה הידועה שאודותה מדובר בפרשת ויקרא, ועפ"ז יוקשה ביותר למה אומר כאן זאת תורת העולה, הרי תורת העולה נתבארה כבר בפרשת ויקרא, וכפי שממשיך בכתוב זה עצמו היא העולה הידועה שנאמרה בפרשת ויקרא.

וממשיך בהמאמר ומביא מ"ש הבחיי⁵ בשם המדרש (והוא במדרש תנחומא⁶) היא העולה על מוקדה, זו מלכות אדום, שהיא מעלה את עצמה (היא העולה), שנאמר⁷ אם תגבי' כנשר, ולכן נידונית באש, שנאמר⁸ ויהיבת ליקדת אשא (על מוקדה). וממשיך בהמאמר, שמ"ש שמלכות אדום מעלה את עצמה, מיוסד על מאמר המדרש רבה בפ' אמור⁹, ואתה אל תירא עבדי יעקב¹⁰, מדבר ביעקב דכתיב¹¹ ויחלום והנה סולם מוצב ארצה כו', מלמד שהראה הקב"ה ליעקב אבינו שרו של בבל עולה ע' עווקים (מעלות, שליכות סולם¹²), ושל מדי נ"ב, ושל יון ק"פ, ושל אדום עולה ולא יודע כמה, באותה שעה נתיירא יעקב אבינו, אמר, אפשר שאין לזה ירידה, אמר לו הקב"ה ואתה אל תירא עבדי יעקב, אפילו הוא עולה ויושב אצלי, משם אני מורידו, הה"ד אם תגבי' כנשר

-
6) פרשתנו ב.	1) מאמר זה מיוסד על ד"ה זאת תורת
7) עוברי' א, ד.	העולה דש"פ צו תרע"ח — נדפס בסה"מ
8) דניאל ז, יא.	תרע"ח ע' רסב ואילך (וראה גם ד"ה הנ"ל
9) ויק"ר פכ"ט, ב.	דש"פ צו תש"מ).
10) ירמי' ל, יו"ד.	2) פרשתנו ו, ב.
11) ויצא כח, יב.	3) סה"מ תרע"ח שם.
12) פי' מתנות כהונה שם.	4) פרש"י עה"פ — ממגילה כא, א.
	5) פרשתנו שם, ג.

גו' משם אוריךך נאום ה'. וזהו הפירוש בדברי המדרש שמלכות אדום מעלה את עצמה, שעלייתה היא באופן שאין יודעים כמה. אך צריך להבין, מהו הענין דעולה ויושב אצלי דייקא, היינו, שלא זו בלבד שעלייתה היא באופן של בלי גבול, שאין יודעים כמה (דלא כשאר האומות שעלייתן היא במדידה והגבלה, ע', נ"ב או ק"פ עווקים), אלא יתירה מזה, שהיא עולה אצלי, שזהו"ע שבאין ערוך גם לגבי עלי' באופן של בלי גבול.

ב) ומבאר בהמאמר¹³, שישנו ענין העלי' בסולם בקדושה, שהו"ע עבודת התפלה, כמ"ש בזהר¹⁴ סולם דא צלותא. ויש להוסיף (במאמר המוסגר), שמזה שמביא בהמאמר הענין דסולם דא צלותא בהמשך למאמר המדרש הנ"ל, רואים גודל מעלת עבודת התפלה, שעל ידה יכולה להיות העלי' באופן דעולה ויושב אצלי, במכ"ש וק"ו ממ"ש במדרש הנ"ל אודות העלי' דלעו"ז (מלכות אדום) באופן דעולה ויושב אצלי. וממשיך בהמאמר, שתפלה ענינה העלאה מלמטה למעלה, שזהו"ע הסולם שמוצב ארצה וראשו מגיע השמימה¹¹, שעל ידו נעשית העלי' מלמטה למעלה. ועלי' זו היא בד' שליכות¹⁵, ד' חלקי התפלה, שהם כנגד ד' עולמות אבי"ע¹⁶. דהנה, תחלת עבודת התפלה היא באופן של הודאה בלבד, שהיא בעשי'. ובזה גופא מתחיל באמירת מודה אני לפניך ורק אח"כ אומר הודו להוי', כי, מיד כשניעור משנתו אינו יודע עדיין באיזה מדריגה היא ההודאה, וההודאה שלו באמרו מודה אני לפניך היא הודאה כללית בלבד, ורק לאחר הקדמת קריאת ק"ש קטנה ופרשת הקרבנות [ולהעיר שזהו לשון בלתי רגיל שלא מצינו בשאר דרושים שבהם נתבאר ענין זה], אזי בא לידי השגה במקצת באיזה מדריגה היא ההודאה, ואומר הודו להוי' כו'. וכל זה היא מדריגת ההודאה שהיא בעשי'. ולאח"ז, באמירת ברוך שאמר ופסוקי דזמרה, העבודה היא בהתפעלות המדות, שהיא ביצירה, ולאח"ז, בברכות ק"ש וק"ש, העבודה היא בהשגת המוחין, שהיא בבריאה, ועד שמגיע לשמו"ע, כעבדא קמי מרי"ז¹⁷, ביטול במציאות, שזהו בדוגמת עולם האצילות, עולם האחדות. וזהו סדר העליות מלמטה למעלה שבהסולם דתפלה. ונוסף לזה ישנו גם ענין הירידה וההמשכה

13) סה"מ שם ס"ע רסד ואילך.
 14) ח"א רסו, ריש ע"ב. ח"ג שו, ריש ע' 80. ובכ"מ.
 15) ראה לקו"ת בשלח ב, ב. סה"מ תש"ח.
 16) ראה פרי עץ חיים שער התפלה פ"א.
 17) ע"ב. תקו"ז תמ"ה (פג, א).
 17) שבת יר"ד, א.

מלמעלה למטה, שהרי הסולם משמש (לא רק לעלי', אלא) גם לירידה, וזהו מה שאומרים בשמו"ע ברוך אתה הוי', ברוך הוא לשון המשכה¹⁸, שזוהי ההמשכה מלמעלה למטה שנעשית ע"י הבקשות שבתפלה.

ג) ייש לקשר זה עם המבואר במאמר (שכפי הנראה הוא) של רבינו הזקן שנמצא בביכיל שנפדה מהשב"י [ולהעיר שהענין דפדיון שבויים ישנו גם בתורה, כמו בישראל, שהרי תורה וישראל קשורים זב"ז, ועד שנכללים בתיבה אחת, בראשית, ב' ראשית, תורה וישראל שנקראו ראשית¹⁹], שיש בו (נוסף על הרבה מאמרים שכבר נדפסו) כמה מאמרים שלא נדפסו עדיין, ומבאר שם²⁰, שבשרש התפלה יש פלוגתא בין הפוסקים²¹ אם יש שרש לתפלה מן התורה, וכל מוני המצוות כמו הסמ"ק²² והרשב"ץ²³ העלו דהתפלה בנוסחה בכל יום היא דרבנן, אך התפלה שיתפלל ויבקש בעת מן העתים אשר יצטרך לדבר מן הדברים, אז היא מ"ע דאורייתא. וממשיך, שלפי זה מצות התפלה אינה מיוחדת דוקא לכל אשר מקורב ועומד לפני ה' כצדיקים, אלא גם כל מי שצריך לבקשה, מ"ע שיבקש כו', וכמו במלך בשר ודם שיוכל כל איש למסור לו בקשתו, גם אם הוא מפחותי הערך כו', ואין לייחס זאת אל ענין ההתקרבות והריחוק כלל. ויש להוסיף בדא"פ, שאדרבה, אצל המרוחק שייך ענין התפלה יותר מאשר אצל המקורב. והביאור בזה, שהמקורב ועומד לפני ה', הרי הוא בביטול, ועד שאינו מציאות לעצמו, ולכן, גם כשחסר לו דבר מה, אינו מרגיש את החסרון מצד ביטול מציאותו, ובמילא לא שייך אצלו כ"כ ענין התפלה שענינה בקשת צרכיו, משא"כ המרוחק, להיותו מציאות לעצמו, מרגיש הוא מה שחסר לו, ומבקש זה, ולא עוד אלא אפילו אם החסרון הוא רק מה שנדמה לו, הרי כיון שבהרגשתו חסר הוא, הרי גם אז ישנה המ"ע שצריך לבקש כו', ונמצא שעיקר ענין התפלה הוא אצל המרוחק דוקא. ואין סתירה לזה מהמבואר בכ"מ²⁴ שתפלה היא מדריגה גבוהה ונעלית בענין הביטול, כמרומוז בתיבת תפלה, כמו התופל²⁵, שהוא גם

פסקי דינים להצ"צ שמ, ג. וראה ד"ה באתי לגני תשל"ה (תו"מ סה"מ באתי לגני ח"א ע' קסה. ע' קע ואילך). לקו"ש חו"ד ע' 223. ועוד.
 (22) מצוה יב.
 (23) בספר זהרי הרקיע אות יב.
 (24) ראה תו"מ סה"מ תמוז ע' פו ואילך.
 (25) תו"א תרומה עט, סע"ד. סה"מ תש"ט ע' 79.

(18) תו"א מקץ לו, ג.
 (19) פרש"י בראשית א, א.
 (20) נדפס (לאח"ז) במאמרי אדה"ז תקס"ד ס"ע קו ואילך. ועם שינויים קלים — בסה"צ להצ"צ שרש מצות התפלה פ"א (דרמ"צ קטו, א).
 (21) ראה ספר המצוות להרמב"ם מ"ע ה ובהשגות הרמב"ן שם. רמב"ם ריש הל' תפלה.

מלשון טפל ובטל²⁶, שענין זה שייך אצל המקורב דוקא, כי יש חילוק בין בקשות כלליות לבקשות פרטיות, כפי שממשיך בהמאמר שם שזה שאין לייחס התפלה אל ענין ההתקרבות והריחוק כלל, הוא בבקשות פרטיות דוקא, שענין זה שייך לכאו"א, משא"כ בקשה כללית בדבר גדול, ה"ז שייך דוקא להמקורב שהוא במדרגה גבוהה כו'. ויש לומר, שזהו גם הענין דתפלת עשיר, כפי שיתבאר לקמן (ס"ה) שהעשיר אינו מבקש בשביל עצמו (כיון שלא חסר לו דבר), כי אם בשביל אחרים, אלא שהחסרון שלהם נוגע לו כמו שחסר לו, שענין זה שייך למי שנמצא במדרגה גבוהה דוקא, משא"כ התפלה שאדם מבקש בקשה פרטית לעצמו, ה"ז ענין ששייך לכאו"א. וזהו הקשר עם האמור לעיל שתפלה היא סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, שגם ענין זה מורה על השייכות דעבודת התפלה לכאו"א מישראל, עד שאפילו קל שבקלים שנמצא במדרגה נמוכה ביותר, שזהו הדיוק דתיבת ארצה, ארץ בתוספת ה"א, לא רק ארץ סתם, אלא דרגא היותר נמוכה בארץ גופא²⁷, יכול הוא להתעלות בהסולם דתפלה עד להדרגא דהשמימה, שמים בתוספת ה"א, שמורה על המדרגות היותר גבוהות בשמים גופא²⁷, עד למדרגה היותר נעלית בהעליות דתפלה, שזוהי מדרגת עולם האצילות (כנ"ל ס"ב).

ד) ולבאר גודל מעלת התפלה שעל ידה נעשית העלי' מבחי' ארצה עד לבחי' השמימה, עולם האצילות, יש להקדים ביאור החילוק והאין ערוך דעולם האצילות לגבי עולמות ביי"ע, כמובן מזה שהתהוות עולמות ביי"ע, החל מעולם הבריאה, אינה בדרך עילה ועלול, אלא בבחי' יש מאין. והענין הוא, כפי שמבאר בהמאמר²⁸, שבעילה ועלול העלול משתווה אל העילה, ופועל שינוי בהעילה, משא"כ בהתהוות העולמות, לא שייך לומר שיש איזה השתוות, שהרי הנברא אין לו שום ערך כלל לגבי הבורא, והתהוות העולמות אינה פועלת שום שינוי אצל הבורא, כיון שאינה אלא מהארה בלבד, והארה אינה עושה שום שינוי בהעצם. וזהו הטעם²⁹ שהמקובלים כינו המשכת החיות האלקי בשם אור ולא בשם שפע, שבזה מתורצת קושיית הפילוסופים²⁹ איך יתכן שלא נעשה שינוי בעצמות ע"י התהוות העולמות, שזהו לפי שהתהוות אינה

26) ראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א
 27) ראה גם ד"ה החודש (הב') תרע"ח
 28) ראה גם ד"ה החודש (הב') תרע"ח
 29) סה"מ תרע"ח ע' רכו).
 26) ראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א
 27) ד"ה זה היום דש"פ נצבים תרצ"ד
 29) סה"מ קונטרסים ח"ב שיט, א).

באופן של השפעת דבר מה מהמשפיע, שלכן יש שינוי בהמשפיע בין קודם ההשפעה ובעת ההשפעה כו', אלא באופן שנמשכת רק הארה בלבד, שאינה עושה שינוי בהעצם, להיותה הארה בעלמא שאין לה ערך לגבי העצם. וזהו גם הטעם שהמהוה נקרא בשם אין (יש מאין), דלכאורה אינו מובן³⁰, הרי ממך הכל³¹, היינו, שהמציאות האמיתית היא למעלה דוקא, ולמה נקרא יש מאין. ומ"ש ברוב המקומות³² שנקרא אין לפי שאינו מושג, אין זה מספיק (לכאורה), דלפי זה נמצא שאינו שם התואר, אלא שנקרא כן מצד הטעות של הנברא, אמנם, כיון שבשם זה (אין) נקרא בתורה, עכצ"ל שכן הוא באמת. ועל זה מבאר³³ שנקרא אין לפי שהוא הארה בלבד, שהיא בחי' אין, לפי שאין לה תפיסת מקום כלל לגבי העצם. וזהו גם מ"ש באגה"ק³⁴ שההתהוות היא מהאור, דאף שמבואר שם שזהו מפני שהאור הוא כעין המאור, מ"מ, ההתהוות היא מהאור דוקא, ולא עוד אלא שצ"ל גם התלבשות האור בכלים כדי שיתהוו נבראים בעלי גבול, כי, מצד האור לבדו היתה ההתהוות באופן של בלי גבול, וכמשנת"ל במאמר שלפנ"ז³⁵ בפירוש מארז"ל³⁶ בשעה שברא הקב"ה את העולם הי' מרחיב והולך כו' עד שגער בו הקב"ה כו' אני הוא שאמרתי לעולמי די, וכדי שיתהוו נבראים בעלי גבול צ"ל התלבשות האור בכלים די"ס דאצילות, ובפרט במלכות דאצילות שנעשית מקור לבי"ע, שזהו"ע המאורות (ויאמר אלקים גו') שבהם נברא העולם.

וזוהו גם ענין התפלה שהיא בהדרגא שנעשית מקור לעולמות, בחי' המלכות, כפי שמביא במאמר³⁷ שידוע שתפלה היא בבחי' המלכות, וכמ"ש בפע"ח בהקדמה שבחי' המלכות מתפללת ומתחננת מז"א בעלה ליתן לה מחסורה, דכיון שבחי' המלכות נעשית בבחי' מקור לעולמות, ה"ה מתפללת ומתחננת למלאות לה מחסורה, שיומשך גם האור שלמעלה מהעולמות. ויש לקשר זה עם מ"ש בהקאפיטל תהלים³⁸ אך אל אלקים

30) ראה גם תו"א בשלח סא, סע"ד. ניסן פ"ב (לעיל ע' 213 ואילך).
 לקו"ת ראה יט, סע"ג. ובכ"מ. 36) חגיגה יב, א. וראה גם סה"מ תר"ס ע' נז.
 31) דברי הימים"א כט, יד. 37) סה"מ תרע"ח ע' רסה. וראה גם ד"ה
 32) ראה (לדוגמא) סה"מ צ"להצ"צ צד, ב. החודש תרע"ח (שם ע' רכח).
 אוה"ת מסעי ע' א'שנד. סה"מ תרל"ה ח"ב ע' 38) שאמירתו מסתיימת בי"א ניסן השתא
 שצא. ועוד. — קאפיטל סב (פסוק ב). ע"פ המנהג לומר
 33) סה"מ תרע"ח ריש ע' רסג. 34) סימן כ (קל, סע"א ואילך).
 35) סה"מ תרע"ח ר"ח. 36) סה"מ תרע"ח ר"ח.
 37) סה"מ תרע"ח ר"ח. 38) סה"מ י"א ניסן ח"א ע' 1. וש"נ.

דומי' נפשי, שזהו כללות ענין התפלה שנאמר בה³⁹ ואשפוך את נפשי גו', דקאי על מלכות שנקראת נפש⁴⁰.

ה) **והנה** משנת"ל שענין התפלה היא בהדרגא שנעשית מקור לעולמות שבה צ"ל מילוי החסרון, ה"ז כולל לא רק בחי' ממכ"ע, שע"י התבוננות בבחי' זו באים לאהבה דבכל לבבך⁴¹, אלא גם בחי' סוכ"ע, שעל ידה באים לאהבה דבכל נפשך⁴¹ (כמשנת"ל במאמר שלפנ"ז³⁵). והענין בזה⁴², דהנה, התחלת ההתבוננות בתפלה היא בבחי' ממכ"ע, שהיא בחי' הארה אלקית שמתלבשת בעולמות להחיותן, כמארז"ל⁴³ מה הנשמה ממלאה את הגוף כך הקב"ה ממלא את העולם, וכשמתבונן שכל ריבוי הנבראים שבעולם, מה רבו מעשיך הוי"ו⁴⁴, חיותם היא מהאור האלקי שמתלבש בהם, אזי יבוא לאהבה דבכל לבבך, בשני יצריך⁴⁵, שגם היצה"ר יבין שהעיקר הוא אלקות ויתעורר באהבה לאלקות. ואח"כ כשיתבונן שהאור האלקי המתלבש בעולמות אינו אלא הארה בלבד, שאינה בערך לגבי בחי' סוכ"ע שהוא למעלה ומופלא מהעולמות, אזי יבוא לאהבה דבכל נפשך, שהו"ע הרצוא לדבקה באוא"ס שלמעלה מהעולמות. והנה, כיון שגם אור הסובב הוא סובב כל עלמין, שסובב ומקיף על העולמות, נמצא שיש לו שייכות לעולמות⁴⁶, ואדרבה, ידוע⁴⁷ שעיקר התהוות העולמות הוא מבחי' סוכ"ע דוקא. ומזה מובן שכאשר מאיר בעולם רק אור הממכ"ע, ואילו אור הסוכ"ע אינו מאיר בעולם, ה"ז עדיין מצב של חסרון בעולם, כיון שגם אור הסוכ"ע שייך לעולם. וכפי שמביא בהמאמר⁴⁸ דוגמא ממארז"ל⁴⁹ מה הי' העולם חסר מנוחה בא שבת בא מנוחה, דאף שכבר נאמר⁵⁰ ויכל אלקים גו' מלאכתו, מ"מ, עדיין העולם חסר מנוחה. ולכן, גם גילוי אור הסוכ"ע הוא בכלל ענין התפלה, שהיא הבקשה על מילוי החסרון.

45) ברכות רפ"ט (נד, א). ספרי ופרש"י עה"פ.

46) ראה גם תו"א צח, ב. צט, ב. תניא פמ"ח.

48) ריש ע' רסז. וראה גם ד"ה החודש הנ"ל (סה"מ שם ע' רל).

49) פרש"י בראשית ב, ב. פרש"י ד"ה ויכל — מגילה ט, א. תוד"ה חצבה — סנהדרין לח, א. וראה ב"ר פ"י, ט. 50) בראשית שם.

39) שמואל-א א, טו.

40) ראה פע"ח שם. אוה"ת בראשית שפ, א. וראה סה"מ תרצ"ז ע' 221. ובכ"מ.

41) ואתחנן ו, ה.

42) בהבא לקמן — ראה גם ד"ה תפלה למשה תר"ס (סה"מ תר"ס ע' נד ואילך). ד"ה הנ"ל תשכ"ט ס"ד ואילך (תו"מ סה"מ תמוז ע' לח ואילך).

43) מדרש תהלים קג, א. וראה ברכות יו"ד, א.

44) תהלים קד, כד.

אך יש דרגא נעלית יותר בתפלה, שהיא האהבה דבכל מאדך⁴¹, שבאה ע"י ההתבוננות בעצמות אוא"ס שלמעלה מממכ"ע וסוכ"ע, ואינו בערך ובגדר העולמות כלל, שזהו מ"ש על הזמן דלעתיד לבוא יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים⁵¹, שהו"ע של מנוחה גם מבחי' חיי העולמים, לא רק חיי העולמים (בצירי), דקאי על החיות של העולמות, בחי' ממכ"ע, אלא גם חיי העולמים (בפתח), שמובדל מהעולמות, בחי' סוכ"ע⁵². והנה, כיון שעצמות אוא"ס שלמעלה גם מסוכ"ע (בחי' בכל מאדך) אינו בערך העולמות כלל, הרי לא שייך לומר שהעולם חסר מזה, ובמילא לא שייך על זה ענין התפלה שהיא מילוי החסרון. אך הענין הוא, שיש ב' אופנים בתפלה, תפלת עני ותפלת עשיר. תפלת עני היא על מילוי החסרון בלבד, וכמ"ש⁵³ די מחסורו אשר יחסר לו, שבזה נכלל גם מילוי החסרון דסוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו⁵⁴ (ודוגמתו ברוחניות, גם מילוי החסרון דאור הסוכ"ע), אבל לא ענין של עשירות, אי אתה מחוייב לעשרו⁵⁴. אך יש גם תפלת עשיר, שזהו"ע תפלה למשה⁵⁵, דאיתא על זה במדרש⁵⁶, משל למלך שאמר לא' מה אתה מבקש (היינו, שלא חסר לו כלום, ולכן אמר לו המלך מה אתה מבקש), ואמר איני מבקש כו' אלא מדינה פלונית היא חריבה והיא שלך, גזור שתבנה, ומוסיף כ"ק אדנ"ע בהמאמר⁵⁷ שתבנה בבחי' בנין עדי עד, שלא יהי' שייך בה ענין של חסרון כלל. והענין בזה, שמדינה חריבה קאי על ספירת המלכות שהיא בבחי' חסרון האור, ועד לשרש החסרון ע"י צמצום הראשון שסילק אורו הגדול על הצד כו', שהחסרון הוא (לא בהאור שלפני הצמצום, שנסתלק ונכלל למעלה, אלא) בבחי' המלכות שנעשית מקור להתהוות העולמות, לא רק ע"י בחי' ממכ"ע, אלא גם (ובעיקר) ע"י בחי' סוכ"ע כפי שנמשכת בסדר השתלשלות לאחר הצמצום. ועפ"ז מובן שזה שהתפלה היא בבחי' מלכות (כנ"ל מהקדמת הפע"ח), ה"ז כולל גם תפלת העשיר על המדינה חריבה (ספירת המלכות) שתבנה בבחי' בנין עדי עד, ולא יהי' שייך בה ענין של חסרון כלל, ע"י שיומשך בה עצמות אוא"ס שלמעלה גם מבחי' סוכ"ע.

56) מדרש תהלים וילקוט שמעוני עה"פ.

— נתבאר בארוכה בהשיחה שלאחר המאמר (לקמן ע' 257 ואילך), ובמאמר הב' ד"ה מזמור לדוד גו' פ"ג (לקמן ע' 253).

57) ע' רסז. וראה גם סד"ה תפלה למשה הנ"ל (סה"מ תר"ס ע' סב).

51) תמיד בסופה.

52) ראה גם תו"מ סה"מ שם ע' לט הערה

55)

53) ראה טו, ח.

54) כתובות סז, ב.

55) תהלים צ, א. וראה זח"א קסח, ב.

ו) **אמנם** עפ"ז צריך להבין מש"נ במדרש בהסולם דיעקב שהעלי' דמלכות אדום היא באופן שעולה אצלי, אצלי דייקא, בחי' שלמעלה משייכות לעולמות, דלכאורה אינו מובן, איך יתכן שמלכות אדום תהי' עולה בהסולם עד לבחי' אצלי, בה בשעה שאפילו העלי' דישראל בהסולם דתפלה מגעת רק לבחי' מלכות (עד לשרשה הראשון כו') שהיא בבחי' מקור לעולמות. ובפרט ע"פ מ"ש בהמאמר⁵⁸ בביאור המדרשות החלוקות בנוגע לכללות ענין העבודה, שמצינו מארז"ל⁵⁹ שבזמן שישראל עושין רצונו של מקום מוסיפין כח בגבורה של מעלה, כמ"ש⁶⁰ ועתה יגדל נא כח אד', וכתביב⁶¹ תנו עוז לאלקים, ולהיפך ח"ו מתישין כו'⁵⁹, כמ"ש⁶² צור ילדך תשי, ולאידך מצינו מארז"ל⁶³ מה איכפת לי' להקב"ה אם שוחט ואוכל כו', וכמ"ש⁶⁴ אם חטאת מה תפעל וגו'. ומבואר בזה, שהתוספת כח הוא רק בבחי' מלכות, ובכללות יותר לאחר הצמצום, ששם שייך ענין של חסרון, ובמילא שייך גם תוספת כח, וזהו שההגדלה והעוז הם בשם אד' (יגדל נא כח אד') ואלקים (תנו עוז לאלקים) דוקא, שיומשך בהם תוספת אור משם הוי', וענין זה נעשה ע"י עבודתם של ישראל בקיום התורה ומצוות, תורת הוי' ומצוות הוי', שעז"נ⁶⁵ ושמרו דרך הוי', להמשיך גילוי שם הוי' בשם אד' ואלקים, שזהו"ע גילוי והמשכת בחי' סוכ"ע בבחי' ממכ"ע. ויתירה מזה, שע"י עבודתם של ישראל נמשך תוספת אור גם בשם הוי', וכמ"ש בקרבנות ריח ניחוח להוי'⁶⁶, שנמשך תוספת אור בשם הוי', תוספת אור גם בבחי' סוכ"ע. וכל זה אינו אלא בדרגא ששייך בה ענין של חסרון, שזוהי הדרגא ששייכת לעולמות (וכנ"ל שגם בחי' סוכ"ע שייכת לעולמות), ובכללות ה"ז לאחר הצמצום, משא"כ לפני הצמצום לא שייך ענין של חסרון כו', ועל זה אמרו מה איכפת לי' להקב"ה כו'. וכיון שעבודתם של ישראל אינה מגעת בבחי' עצמות ואו"ס שלפני הצמצום, אינו מובן איך שייך שבדרגא זו תהי' ההגבהה דמלכות אדום, שזהו"ע דעולה אצלי דייקא.

ז) **אך** הענין הוא, כפי שמבאר בהמאמר⁶⁷ (ולעת עתה לא מצאתי ענין זה במק"א) בהקדם הידוע בהחילוק שבין הקו להרשימו, שהקו קצר שחזר והאיר לאחר הצמצום שממנו בא כללות סדר ההשתלשלות,

63) ב"ר רפ"ד. תנחומא שמיני ח.

64) איוב לה, ו.

65) וירא יט, יח.

66) ויקרא א, טו. ועוד.

67) ע' רסד.

58) ע' רסב.

59) איכ"ר פ"א, לג.

60) שלח יד, יז.

61) תהלים סח, לה.

62) האוינו לב, יח.

הגם שנמשך מאוא"ס שלפני הצמצום, ה"ז מהאור שנגע בו הצמצום, משא"כ הרשימו הוא מכללות האור שלא נגע בו הצמצום, ומשתלשל ויורד למטה יותר, להיות שורש הכלים, שהם למטה מהאורות ששרשם מהקו. ומבאר, שזהו גם החילוק שבין בני"י לאומות העולם, שבבני"י כתיב⁶⁸ כי חלק הוי' עמו, ששם הוי' הוא בחי' האורות ששרשם מהקו שהוא מהאור שנגע בו הצמצום, משא"כ אוה"ע מקבלים משם אלקים⁶⁹ (אך לא משם אלקים עצמו ח"ו, כי אם מהצירופים דשם אלקים), ששרשו מהרשימו שהוא מהאור שלא נגע בו הצמצום. ולכן נעשית אצלם הגבהה ביותר, בדרך חוצפה בלבד (לא כמו בני"י שעלייתם היא ע"י עבודה דוקא), להיות עולה אצלי, להבחי' שבה נאמר מה איכפת לי' להקב"ה, שלא שייך בה ענין של חסרון כו', ואין עבודתם של ישראל מגעת שם.

אמנם על זה אומר הקב"ה ואתה אל תירא עבדי יעקב, אפילו הוא עולה ויושב אצלי, משם אני מורידו, שנאמר אם תגבי' כנשר וגו' משם אורידך גו', היינו, שהגבהה לבחי' היותר נעלית היא עצמה סיבת הירידה, שמשם דוקא הוא הביטול והאבדון שלהם. דהנה, כתיב⁷⁰ הלא אח עשו ליעקב גו' ואוהב את יעקב, היינו, שבהדרגא שבה נאמר מה איכפת לי' להקב"ה, שלכן אח עשו ליעקב, ועד כדי כך שיכול להיות ההגבהה דעשו למקום כזה שהעבודה דיעקב אינה מגעת, הנה שם ואוהב את יעקב דוקא, שיעקב הוא העיקר, ולכן, ההגבהה דעשו לדרגא זו היא עצמה סיבת הירידה דמשם אורידך, ולא עוד אלא שכוונת ההגבהה אינה אלא בשביל הירידה, וכמו שמצינו⁷¹ בהמך שהגביהה אותו אסתר לבוא עם המלך למשתה היין, בשביל שתהי' הירידה והאבדון שלו באופן דנפול תפול לפניו⁷².

וענין זה נפעל גם ע"י תפלת עשיר, שענינה להשלים חסרון האור דהמדינה חריבה שתבנה בבחי' בנין עדי עד, ע"י גילוי והמשכה מבחי' עצמות אווא"ס שלמעלה גם מבחי' סוכ"ע, בחי' שלא שייך בה ענין של חסרון כלל, שמשם נעשה הביטול והאבדון דהלעו"ז כו'.

(70) מלאכי א, ב.

(71) ראה ד"ה זכור גו' דפורים תשי"ז פ"ז (סה"מ תשי"ז ע' קעא ואילך). וש"נ.
(72) אסתר ו, יג.

(68) האזינו לב, ט.

(69) ראה זח"ב צו, א (הובא בסה"מ תרע"ח שם). תו"א קט, ד. ביאורי הזהר להצ"צ ח"א ע' רנד. סהמ"צ להצ"צ ו, ב. ובכ"מ.

ח) **וזהו** זאת תורת העולה היא העולה על מוקדה. תורת העולה קאי על העלי' שנעשית ע"י התורה, שהיא בבחי' העצמות⁷³, שזהו"ע דעולה אצלי בקדושה. דהנה, אף שהתורה ירדה בבחי' השתלשלות, כידוע⁷⁴ שיש תורה דאצילות דבריאה ודיצירה כו', מ"מ, גם בירידתה למטה הרי היא מהות חכמתו ית', וכמבואר בתניא בקו"א⁷⁵ שמהות חכמה עילאה היא המתלבשת בהלכות הערוכות לפנינו. וזהו גם שהתורה נקראת משל הקדמוני⁷⁶, היינו, שעם היותה משל בלבד שאינו ממהות הנמשל כלל (בריחוק הערך יותר מהמשלים שבעניני העולם), מ"מ, על ידה לוקחים בחי' קדמונו של עולם שהוא אור א"ס ב"ה עצמו⁷⁷. וממשיך בכתוב (לאחרי זאת תורת העולה) היא העולה על מוקדה, שע"י העלי' לבחי' העצמות שנעשית ע"י התורה (תורת העולה), נעשה הביטול והאבדון דמלכות אדום, שהיא העולה, שמעלה את עצמה למקום נעלה ביותר, ומשם נעשה ירידתה באופן דיהיבת ליקידת אשא, שזהו"ע על מוקדה. והענין בזה, דהנה, בטור ברקת⁷⁸ כתב בענין אין ביעור חמץ אלא שריפה⁷⁹, ששרש בחי' זו הוא מבחי' בוצינא דקרדוניתא שהיא בחי' גבורה דעתיק, שזהו"ע האש (יקידת אשא) שמבטלת את מציאות הלעו"ז, וכמארז"ל⁸⁰ לעתיד לבוא הקב"ה מוציא חמה מנרתקה רשעים נידונין בה, חמה דייקא, שהיא בחי' אש, כדאיתא במדרש⁸¹ שהלכנה (שהיא משל על צדיקים) היא של אור, והחמה היא של אש, בחי' גבורה, ומוציא חמה מנרתקה היינו בחי' גבורה דעתיק, ולכן רשעים נידונין בה, כי מבחי' גבורה דעתיק נעשה ביטול מציאות הלעו"ז, ולאידך, צדיקים מתרפאין בה⁸⁰, שזהו"ע תגבורת החיות כו'.

ויש לקשר זה עם הענין דתפלת עשיר, תפלה למשה גו' אד' מעון אתה היית לנו. דהנה, נתבאר לעיל (ס"ז) שע"י גילוי העצמות להשלים חסרון האור דהמדינה חריבה נעשה הביטול והאבדון דהלעו"ז כנ"ל, שזהו ע"ד ובדוגמת הענין דהיא העולה על מוקדה (ביטול הלעו"ז) שנעשה ע"י תורת העולה (העלי' לבחי' העצמות שנעשית ע"י התורה).

73) ראה גם סד"ה צו גו' זאת תורת העולה תרע"ה (המשך תער"ב ח"ב ע' תתקכח).
 74) ראה לקוטי להאריז"ל ר"פ בראשית.
 75) קנח, א ואילך.
 76) שמואל-א כד, יד בפרש"י. פרש"י משפטים כא, יג (ד"ה והאלקים אנה לידו הב'). פרש"י מכות יו"ד, ב.
 77) תו"א צח, ב.
 78) הל' פסח סימן תמה.
 79) פסחים ה, ב.
 80) נדרים ח, ב.
 81) שמור"ר פט"ו, כו.

ולכן, כשם שהענין דעל מוקדה שנעשה ע"י גבורה דעתיק הוא באופן שצדיקים מתרפאין בה, כך גם בתפלה למשה נאמר אד' מעון אתה היית לנו, מעון אותיות נועם⁸², בחי' עתיק, שזהו"ע דתגבורת החיות כו'⁸³.

---

(82) לקו"ת וס' הליקוטים להאריז"ל עה"פ. (83) סיום המאמר — חסר (המו"ל).